

"יש רק שתי אפשרויות להתייחס אל העתיד:
או לעצב אותו, או להיות מופתע ממנו בכל פעם מחדש".

אלוין טופלר, "הלם העתיד"

תוכנית האב לחינוך ולתרבות הפנאי למועצה האזורית גן רווה

עיקרי המסקנות והחלפות

תכנון וייעוץ:

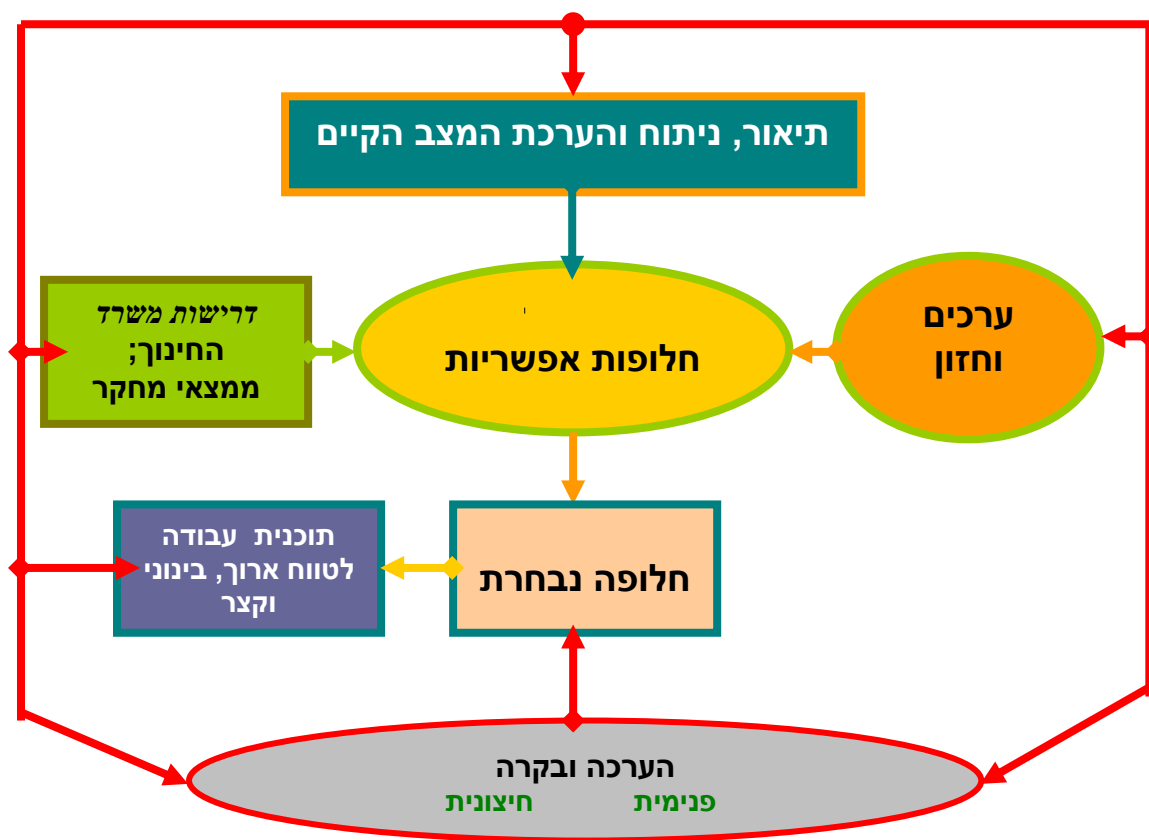

Tovannot תובנות

הערכה, תכנון וייעוץ לשיפור ארגונים בע"מ
Organizational evaluation, planning & consulting

דצמבר 2009 - כסלו תש"ע

תהליך התכנון האסטרטגי של מערכת חינוך

קווי יסוד פדגוגיים, ארגוניים וקהילתיים לעיצוב מערכת החינוך בגן רווה

מקורות

- ניתוח המצב הקיים.
- רעיונות והשקפות שהועלו בקבוצות העבודה בסדנת התושבים.
- גישות שונות שהוצגו בשנים האחרונות בוועדת החינוך של המועצה בדבר דמותה העתידית של מערכת החינוך במועצה האזורית.
- עיקרי הידע המחקרי וההגותי שהצטבר בשני העשורים האחרונים בתחומים אלו.

מסקנות (ממכלול המקורות)

- יצירת אשכול גנים
- התחדשות ושדרוג החטיבה היסודית.
- חיבור אינטגרלי של החינוך העל-יסודי למערכת החינוך המועצתית
- הידוק הרצף החינוכי
- שילוב בין חינוך פורמאלי ללא פורמאלי
- שיפור תקשורת – מוסדות חינוך-הורים-מועצה.

ההיבט הלימודי

לומד אוטונומי, בעל מכוונות עצמית וסקרנות אינטלקטואלית

יישום תהליכי הוראה-למידה-הערכה עדכניים:

✓ עיסוק בבעיות מורכבות המובאות מן העולם הסובב אל בית הספר וביציאה מבית הספר אל העולם הסובב (הים וסביבתו; הקריה למחקר גרעיני; תעשיות הי-טק; מכוני מחקר; מוסדות ממלכתיים מפגשים עם אנשי רוח ומנהיגות; מוסדות פיננסיים ועוד).

✓ פעילות לימודית במסגרת צוותי עבודה וחקר רב-תחומיים - מונחים ע"י מומחים (מורים, הורים מתנדבים, אנשי מחקר).

✓ הרחבת מרחב הבחירה לתלמידים וחשיפתם לתחומי עניין אישיים בתחומים שמשלימים את תוכניות הלימודים (מדע וטכנולוגיה; פילוסופיה; יהדות; ספרות; אומנות פלסטית; מוסיקה; דרמה; תקשורת; ממשל ופוליטיקה; היבטים היסטוריים ייחודיים ועוד).

✓ פיתוח "תרבות דיגיטאלית" - שימוש שגרתי במחשב לפעילויות עיצוב, תכנון, סימולציה, נגישות למאגרי מידע, תקשורת עם לומדים וצוותי לימוד אחרים ועם מומחים.

✓

ההיבט הערכי-חברתי

עיצוב אדם שלם – חושב, משכיל, בן תרבות, בעל זהות עצמית ורגישות לזולת – על בסיס מורשת עם ישראל ומדינת ישראל ובהתבסס על ערכים הומניסטיים כלל אנושיים.

✓ טיפוח חברת ילדים ברוח הומניסטית שתביא למיצוי היכולת הלימודית והכישרונות האישיים, כמו גם למיצוי הפוטנציאל החברתי והמנהיגותי והוצאתו מן הכוח אל הפועל בפעולות התנדבות ובמיזמים שונים לטובת הכלל.

✓ פיתוח מסגרות העשרה, נלוות לתוכנית הלימודים ומותאמות לבני גילאים שונים בתחומים מרכזיים הנוגעים בעם ישראל, מדינת ישראל והעולם.

✓ פיתוח "אמנה מועצתית" בהשתתפות מחנכים, תלמידים, הורים ופרנסים לעיצוב נורמות התנהגות ואורחות חיים בקרב כל באי מערכת החינוך במועצה.

✓ מתן גיבוי ויצירת מסגרת לשיתוף פעולה בין מוסדות החינוך לתנועת ופיתוח מועצת נוער מועצתית-כללית, שתהווה את קבוצת המנהיגות הצעירה במועצה האזורית, כאשר לראשיה יהיה ייצוג בוועדת החינוך ובמליאת המועצה.

ההיבט המערכתי

מערכת חינוך יעילה וקוהרנטית השומרת על רצף חינוכי ותיאום מרבי במעברים בין שלבי החינוך, הפועלת על בסיס קווי יסוד חינוכיים וארגוניים משותפים ומוסכמים.

- ✓ הגברת הידע והמודעות של כל שלב חינוך , ליעדים החינוכיים ויעדי ההוראה- למידה- הערכה הייחודיים של שלבי החינוך האחרים, תוך נשיאה באחריות משותפת לכלל הרצף החינוכי.
- ✓ יצירת מנגנונים לדיאלוג מקצועי שוטף בין שלבי החינוך בעיקר בשנות המעבר מחטיבה למשנה.
- ✓ יצירת זיקה הדוקה בין המועצה האזורית לבין כל שלבי החינוך (לרבות החינוך העל-יסודי), תוך שותפות בקבלת החלטות ונשיאה משותפת באחריות לרווחת המוסדות ולמיצוי מלא היכולת "עד אחרון התלמידים".

יחסי מערכת בתי-הספר והורים

המועצה, מערכת החינוך והנהגת ההורים , יפעלו במשותף ברוח עקרונות החינוך הקהילתי:

- ✓ כל באי מוסדות החינוך מכירים בדרך הדיאלוג ההדדי - הפתוח והמכבד, שבמוקדו ההכרה בשונות התפקידים (הורה, גננת/מורה) ובאחדות היעד (רווחת הילד והתפתחותו).
- ✓ ברמת התלמיד הפרט - קשר אישי- ישיר בין הורי התלמיד לבית- הספר. במקרה שמחייב התערבות חיצונית, היא תיעשה באמצעות הפיקוח ומחלקת החינוך.
- ✓ תכונן "אמנה יישובית" שתגובש בתהליך של הדברות הדדית בין כל באי מערכת החינוך, על כל שלביה.
- ✓ בתוקף ההכרה באינטרס המשותף ובברית ההכרחית בין הורים לבית- הספר יעשו המורים וההורים, במשותף ובנפרד, לחיזוק הסמכויות ההורית והמורית, שנזקי חולשתן ניכרות חדשות לבקרים.

אילוצים בגיבוש התוכנית

האילוץ החברתי - התחנכות מתמשכת מגן הילדים ועד גמר התיכון בבוע ה חברתית מצומצמת ומוכרת.

האילוץ הכלכלי - הבניית מערך חינוכי אזורי בזיקה לקווי היסוד שהוצגו לעיל תחייב השקעה בסיסית ניכרת ועלויות שוטפות לתחזוקתו האקדמית והפיסית.

שוני בגורמי הפיקוח - גני הילדים ובית הספר היסודי נמצאים בפיקוח מחוז ת"א של משרד החינוך ואילו החינוך העל-יסודי נמצא בפיקוח המינהל לחינוך התיישבותי.

האילוץ המוסדי - מימוש המיזם יחייב הסכמות ותמיכה של משרד החינוך והסדרים מתאימים עם נעמ"ת.

הזדמנויות ואתגרים

המתחם הפיסי הכולל - תשתית פיסית מעולה לפיתוח מערכת חינוך יישובית קוהרנטית מזיקה לקווי היסוד של תוכנית-האב, מבוססת על מתקני המועצה וקמפוס עיינות.

עיינות כבסיס לפיתוח קמפוס חינוכי רב- ערוצי ורב-תחומי - בעיינות גלום פוטנציאל לכינונה של מערכת חינוך על- יסודית אזורית, כחוליה מרכזית במבנה של קמפוס חינוכי רב- ערוצי ורב-תחומי.

בית הספר התיכון כמגנט לאוכלוסיית איכות מהסביבה - הפוטנציאל החינוכי הגלום ברעיון הקמפוס חינוכי רב-גילי, עשוי להביא לגיוס תלמידים איכותיים מישובי הסביבה, מכלל אזורי הארץ והתפוצות.

גיוס שותפויות - יצרת המערך חינוכי ייחודי היא הזדמנות לעורר עניין בקרב שותפים פוטנציאליים, לרבות תורמים מן הארץ ומן העולם והופכו למוסד חינוכי ניסויי.

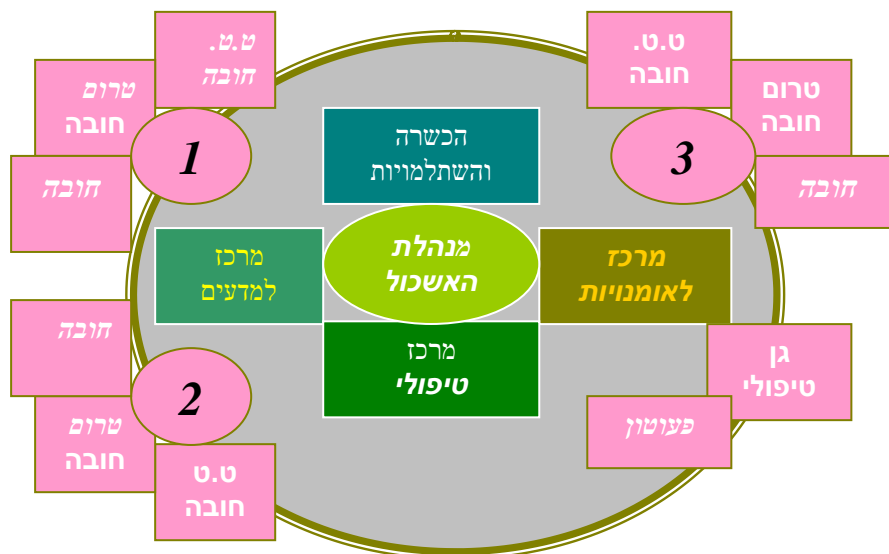
חלופה א' - מצב קיים משודרג

- ✓ הבניית אשכול גנים
- ✓ שדרוג והתחדשות בבית-הספר היסודי
- ✓ חתירה להידוק שיתוף הפעולה עם תיכון ברנר
- ✓ הידוק הרצף החינוכי
- ✓ שילוב בין חינוך פורמאלי ובלתי פורמאלי

החינוך הקדם יסודי

אשכול גנים – מסגרת-גג ארגונית-ניהולית, פדגוגית ופיסית לכל כתות הגן.

דגם אשכול גנים

החינוך היסודי

כיווני ההתחדשות של בית-הספר היסודי

התכנון הפדגוגי

עיצוב כשרויות בתחומי החשיבה, החקר והמכוונות העצמית ללמידה (שילוב פעילויות ופרויקטים ייחודיים; שימוש בפוטנציאל הגלום בסביבה הקרובה (עיינות; אתרים באזור וכיו"ב) ופיתוח אוריינות מחשב ככלי עבודה שגרתית בהוראה ובלמידה.

הגברה ניכרת של מרחב הבחירה לתלמידים, תוך שילוב מערכת התרבות, הנוער והספורט של המועצה.

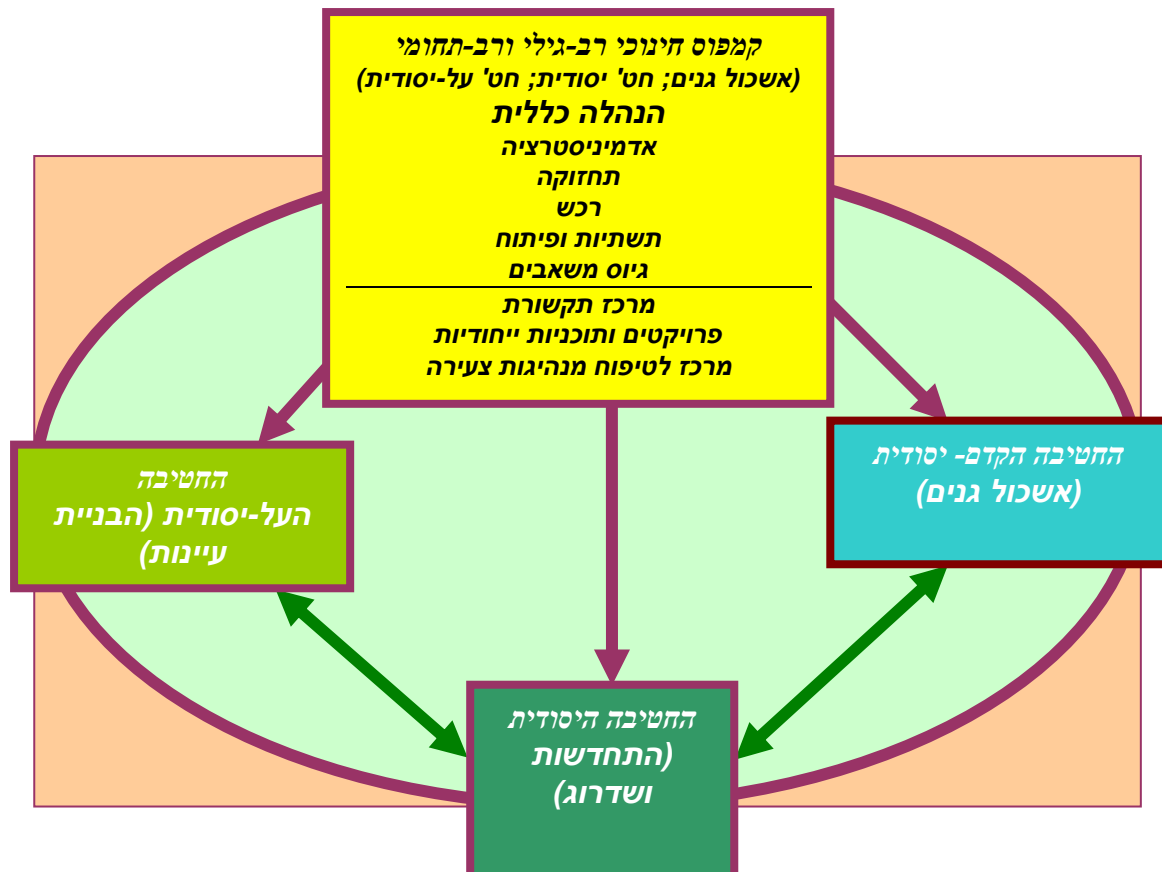
הדגשת ההיבט היישומי בחינוך הערכי- חברתי ברוח החינוך ההומניסטי (טיפוח חברת ילדים והנהגה צעירה; איזון בין סמכות לאחריות וכיו"ב).

מתן דגש למבנה הארגוני- פדגוגי הפנימי של בית הספר - לרצף ההתפתחות א' - ח'; למעברים גן-חובה - א' ו- ח' - תיכון.

תשומת לב ייחודית לכתות ז' - ח' (יצירת חיבורים ממשיים לתיכון, באמצעות מורים משותפים במקצועות נבחרים; פעולות במעבדות ובמתקנים אחרים בתיכון וכיו"ב).

עיצוב סביבות לימודיות וביצוע התאמות פיסיות נדרשות ליישום כיווני ההתחדשות

חלופה ב' - הבניית קמפוס חינוכי רב גילי ורב תחומי

החטיבה העל-יסודית

מאפיינים עיקריים כללים

- הבנייה על בסיס התשתית הקיימת בעינות , כמוסד על-אזורי ייחודי שיאתגר את אוכלוסיית גן רווה ותלמידים איכותיים מן הסביבה, מרחבי המדינה ומהתפוצות.
- יצירת מסלול לפיתוח מנהיגות צעירה לישראל ולעם היה ודי, בשיתוף עם אחד מן המרכזים האוניברסיטאיים ותנועות הנוער הציוניות העולמיות.

מאפיינים לימודיים-חינוכיים

- ✓ תשתית לימודית בסיסית (יחידות הלימוד לבגרות בכל הרמות).
- ✓ תחומי ההעשרה ייחודיים והשתלבות של כל תלמיד בקבוצת חקר / פיתוח פרויקט לאורך לימודיו בבית-הספר.
- ✓ פעילות התנדבות ושירות קהילתי (בשילוב תנועות הנוער).
- ✓ מערכת שעורים אישית : יחידות החובה לבגרות ; מקצועות הרחבה (ל- 5 – 4 יח"ל); תחומי התמחות והעשרה.
- ✓ זיקה בין בית ז' – ח' בחטיבה היסודית לחטיבה התיכונית (תיאום תוכניות הלימודים בקו הרצף; שילוב מורים בהוראת מקצועות נבחרים; שימוש במעבדות, סדנות, ספריות וכיו"ב).
- ✓ שילוב מוסדות מחקר ופיתוח במערך ההוראה והלמידה

מבנה אקדמי – מרכזים מתמחים

- המרכז ללימודי מדע וטכנולוגיה
- המרכז ללימודים הומניסטיים ומורשת ישראל
- המרכז ללימודי חברה ומנהיגות
- מרכז ללימודי שפות
- המרכז לאומנויות

פעולות ול"ז מוצעים ליישום התוכנית לטווח המידי

תחום פעולה	משתתפים	לו"ז	ייעוד
1. אישור התוכנית	ועדת חינוך ; מליאת המועצה	סוף ינואר 2010	קבלת "אור ירוק" לכניסה לתהליך יישום
2. קביעת הרכב וועדות יישום אופרטיביות: (א) פיתוח אשכול גנים (ב) התחדשות ושדרוג החטיבה היסודית. (ג) שילוב מערך פורמאלי ולא פורמאלי.	יו"ר ועדת חינוך; מנהל המחלקה לחינוך; מנהל המחלקה לתרבות; מנהלי מוסדות החינוך; מפקחת קדם יסודי; מפקחת יסודי	מהלך פברואר 2010	יצירת מסגרות אופרטיביות לקידום מעשי של התוכנית
3. התנעת התהליך	חברי הועדות	מהלך פברואר 2010	קביעת נוהלי עבודה; תחומי עיסוק וקדימויות; לו"ז עד יוני 2010
4. פגישות הועדות	חברי הועדות	8 פגישות פברואר – יוני 2010	הכנה מפורטת של התחומים המיועדים ליישום בשנה"ל תשע"א
5. גיבוש הצעות אופרטיביות ליישום בשנה"ל תשע"א	צוות היגוי מצומצם	מאי 2010	תוכנית יישומית אופרטיבית לתשע"א, לרבות תקצוב.
7. הבאת תוכנית היישום לתשע"א לאישור ועדת היגוי	ועדת היגוי	סוף מאי 2010	קבלת "אור ירוק" לביצוע תוכנית היישום.
8. מו"מ עם נעמ"ת והנהלת עיינות על הבניית התיכון ותפיסת הקמפוס.	ר' המועצה; יו"ר ועדת חינוך; נציגות נעמ"ת; מינהל לחינוך התיישבותי	פברואר – אפריל 2010	ההסכמות, עקרונות פעולה, טיטת הסכם
9. הערכת מצב ההכנות ליישום	ועדת החינוך; מנהלי מחלקות החינוך והתרבות - בשיתוף מנהל מוסדות חינוך	יולי 2010	

סכום: קווי היסוד, בזיקה לשלבי החינוך ולמסגרות הפעולה.

